

# Stališče prebivalcev Tržiča o korupciji v policiji

Andrej Pavlin, Robert Šumi

*Povzetek:*

## **Namen prispevka:**

Korupcija danes predstavlja resen problem v družbi in na žalost je prisotna tudi v policiji. Koruptivna dejanja v policiji so praviloma skrita pred javnostjo in nadrejenimi ter imajo pogosto tiho podporo pri sodelavcih, ki tovrstnih dejanj ne prijavljajo, temveč o njih molčijo. Zaradi tega se nam pojavlja vprašanje ali so podatki, ki so na voljo o prisotnosti korupcije v policiji, točni, in kako veliko je sivo polje korupcije. Z namenom, da bi odgovorili na to vprašanje smo, v letu 2007, na območju občine Tržič, izvedli raziskavo. Naš cilj je bil ugotoviti, kako občani zaznavajo korupcijo v policiji in kakšna je njena povezanost z zaupanjem občanov v policijo.

Namen prispevka je predstaviti rezultate raziskave in povezavo med posameznimi hipotezami.

## **Metodologija:**

Za doseg cilja raziskave smo izdelali anketni vprašalnik. Raziskavo smo opravili na območju različnih krajevnih skupnosti v občini Tržič, pri čemer smo anketne liste razdelili po osnovnih šolah, raznih podjetjih, organizacijah, ustanovah in posameznikom.

## **Ugotovitve:**

Na podlagi izračuna medsebojne korelacije izvedenih spremenljivk posameznih hipotez smo ugotovili, da tisti anketiranci, ki so že bili priče koruptivnim dejanjem policistov, menijo, da korupcija v policiji narašča. Ugotovili smo tudi, da občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna ter zaradi nezaupanja v sposobnost policije. Tisti anketiranci, ki menijo, da korupcija v policiji narašča, se strinjajo tudi s tem, da ljudje ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna in ker ne zaupajo v njeno sposobnost.

Anketiranci, ki se strinjajo s tem, da občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna, se strinjajo tudi s tem, da občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi nezaupanja v sposobnost policije.

## **Omejitve/uporabnost raziskave:**

Raziskava je bila izvedena v okolju, kjer je življenjski standard prebivalcev v povprečju slab. Velika podjetja, ki so zaposlovala večino prebivalcev občine, so v preteklosti propadla ali pa so morala močno skrbiti svojo proizvodnjo. Pri zaprtju ali prestrukturiranju podjetij so se dogajale tudi nepravilnosti, pri čemer pa policija, v očeh javnosti, ni izpolnila pričakovanj. Občani so namreč menili, da je policija povezana s posamezniki, z nelegalnimi posli in s korupcijo. Vse navedeno in nedavne politične razmere in afere v raziskovalnem okolju, so zagotovo vplivale na rezultate raziskave.

V prihodnosti bi bilo smiselno podobno raziskavo opraviti tudi v drugem okolju in nato primerjati rezultate raziskav.

## **Praktična uporabnost:**

Z raziskavo smo ugotovili, da je korupcija v policiji prisotna. Navedeno je zadosten znak za odgovorne, ki se ukvarjajo z odklonskimi pojavi v policiji, da še bolj resno pristopijo k problemu.

### **Izvirnost/pomembnost prispevka:**

Z raziskavo smo ugotovili, da obstaja povezava med prisotnostjo korupcije v policiji, zaupanjem občanov v sposobnost policije in pripravljenostjo občanov, da policiji prijavljajo kazniva dejanja. Ti podatki so namenjeni strateškemu vodstvu slovenske policije.

**Ključne besede:** korupcija, policija, žrtve kaznivih dejanj, ne-prijavljanje kaznivih dejanj.

## **1 UVOD**

Korupcija danes predstavlja resen problem v družbi. S podkupnino je mogoče doseči nekaj več, lahko obidemo zakon ali si pridobimo pomembno prednost pred drugim. Korupcija slabi demokracijo, spodjeda legitimnost vlade, njenih organov in institucij, moralna pravila in poštenost. Korupcija je očem javnosti skrita, čeprav je prisotna v vseh segmentih družbe, tako v javnem sektorju kot tudi v zasebnem sektorju. Na žalost pa je korupcija prisotna tudi v službah, ki bi morale skrbeti za preprečevanje, odkrivanje in nadzorovanje korupcije. Ena od takih služb je tudi policija. Koruptivna dejanja v policiji so praviloma skrita pred javnostjo in nadrejenimi ter imajo včasih celo tiho podporo pri sodelavcih, ki tovrstnih dejanj ne prijavljajo, temveč o njih raje molčijo in na ta način ščitijo sodelavce. Korupcija v policiji je tabu tema, zaposleni se tej temi izogibajo in včasih tudi ne vedo, kaj vse so koruptivna dejanja. Zaradi tega se nam je pojavilo vprašanje ali so podatki, ki so na voljo o prisotnosti korupcije v policiji, točni, in kako veliko je sivo polje korupcije. Z namenom, da bi odgovorili na to vprašanje smo, v letu 2007, na območju občine Tržič, izvedli raziskavo. Naš cilj je bil ugotoviti, kako občani zaznavajo korupcijo v policiji in kakšna je njena povezanost z zaupanjem občanov v policijo. Rezultati raziskave, povezave med posameznimi hipotezami in omejitve raziskave so predstavljeni v nadaljevanju.

## **2 OPREDELITEV KORUPCIJE V POLICIJI**

»Odkar obstaja policija, obstaja tudi policijska deviantnost. Vedno so se v vrstah policije znašli posamezniki, skupine ali celo enote, ki so prekršili načela svojega poklica. Hujši primeri policijske brutalnosti, zlorab položaja ali korupcije se - tako pri nas kot v svetu - še vedno znajdejo v središču pozornosti javnosti, še več pa je primerov, za katere javnost nikoli ne izve. Sicer je res, da primere deviantnosti najdemo tudi v drugih poklicih, vendar pa je policijska deviantnost še zlasti zaskrbljujoča iz dveh razlogov. Prvič gre za deviantnost tistih, katerih naloga je, da bi jo preprečevali. In drugič je deviantnost lahko še posebej nevarna v poklicu, katerega pripadniki imajo pravico uporabiti sredstva prisile - vse do smrtonosnih sredstev - in ki imajo dostop do cele vrste zaupnih podatkov o posameznikih« (Pagon, 2000; str.158).

Korupcija v policiji je mnogo več kot le kršenje zakona. Je zloraba zaupanja, ki ga imajo ljudje do policije, in zloraba moči, katero ima policija v družbi in sega preko meja zapisanih pravil in politike (Kampanakis, 2003).

Policijska korupcija je zloraba policijske avtoritete za osebne ali organizacijske potrebe. Pojavlja se v obliki različnih kaznivih dejanjih, od največjih, kot sta npr. pranje denarja ali trgovanje z mamili, do vsakodnevnih manjših kršitev zakona. Policisti naj bi skrbeli za spoštovanje in upoštevanje pravil, vendar se zgodi, da tudi ne ukrepajo, če je storilec njihov znanec ali prijatelj, ki se na ta način izogne kazni. Načini plačila policistu za njegove usluge so različni. Lahko so to prejemanje podkupnin in razne usluge. Poleg tega obstajajo tudi

korupcijska dejanja povezana z agresivnostjo, podtikanjem, ponarejanjem dokazov, itd. (Holloway, 2002).

Korupcija ogroža normalno delovanje policije, njeno zakonitost in učinkovitost, še bolj pa je korupcija v policiji nevarna za uporabnike varnostnih storitev. Zaradi korupcije pride do nestrokovnosti pri zagotavljanju varnosti. To pripelje do nezaupanja državljanov do policije in države ter posledično do razpada družbenega sistema. Policija, ki pri svojem delu ne sodeluje z državljani, ne more biti učinkovita in uspešna. Zakonitost in strokovnost ter nekoruptivnost policijskega dela so pomembni kazalci kakovosti delovanja celotne oblasti, oziroma kriteriji za vrednotenje stopnje demokratičnega razvoja ter ugleda države in njene policije pri lastnih državljanih in pri mednarodnih integracijah (Protikorupcijski program v policiji, 2002).

Policijsko korupcijo nikakor ne smemo razumeti zgolj kot podkupljivost, temveč jo moramo razumeti v njenem izvirnem pomenu. Korupcija v naravnem pomenu besede pomeni pokvarjenost, sprijenost, nepoštenost in jo povezujemo z zlorabo položaja moči, z neupravičenim pridobivanjem koristi, etično destruktivnostjo, prikritostjo dejanj in težavnostjo dokazovanja. Policijska korupcija so dejanja, ki vključujejo zlorabo položaja, vpliva ali pooblastil z namenom, da bi zase ali za koga drugega pridobil osebno korist (Pagon, Lobnikar, 2001)

### **3 RAZISKOVALNA METODA**

Za dosego cilja raziskave smo izdelali anketni vprašalnik. Raziskavo smo opravili na območju različnih krajevnih skupnosti v občini Tržič, pri čemer smo anketne liste razdelili po osnovnih šolah, raznih podjetjih, organizacijah, ustanovah in posameznikom. Razdelili smo 170 vprašalnikov, izpolnilo in vrnilo pa ga je 137 oseb, kar je 80,59% vseh anketirancev. Anketiranih je bilo 72 žensk in 57 moških. 8 anketirancev ni navedlo podatka o spolu. Najstarejša oseba je bila stara 85 let, najmlajša pa 15 let. Najpogostejša starost je bila 24 let. Povprečna starost vseh anketirancev je znašala 36,52 let. Zaposlenih je bilo 81 anketirancev, nezaposleni so bili 4 anketiranci, upokojenih je bilo 19 anketirancev, študentov je bilo 16, dijakov je bilo 12, medtem ko 5 anketirancev ni odgovorilo na to vprašanje. Osnovnošolsko izobrazbo je imelo 18 anketirancev, poklicno 20 anketirancev, srednjo 53 anketirancev, višjo izobrazbo 15 anketirancev, visoko strokovno 9 anketirancev, univerzitetno ali podiplomsko šolsko izobrazbo pa je imelo 8 anketirancev. 14 anketirancev na vprašanje o izobrazbi ni odgovorilo.

### **4 POSTAVLJENE HIPOTEZE**

Postavili smo pet hipotez, s katerimi smo nameravali ugotoviti percepcijo prebivalcev o korupciji ter njihovo pripravljenost prijavljati kazniva dejanja, in sicer:

- občani vedo, kaj je korupcija v policiji;
- občani so bili že priče koruptivnim dejanjem policistov;
- občani menijo, da korupcija v policiji narašča;
- občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna;
- občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi nezaupanja v sposobnost policije.

Za potrjevanje navedenih hipotez smo v vprašalniku postavili več trditev, iz katerih smo nato izračunali izvedene spremenljivke.

## 5 INSTRUMENT RAZISKAVE

Postavili smo 34 trditev, in sicer tako, da smo lahko na podlagi rezultatov dobili odgovore za potrditev oziroma ovržbo postavljenih hipotez. Odgovore smo merili s pomočjo štiristopenjske lestvice. Anketiranci so pri odgovorih izbirali med vrednostmi od 1 do 4, pri čemer je 1 pomenila »se nikakor ne strinjam«, 2 »se deloma ne strinjam«, 3 »se deloma strinjam« in 4 »se povsem strinjam«.

## 6 UGOTOVITVE RAZISKAVE

**Tabela 1: Občani vedo, kaj je korupcija v policiji**

| H1                                                                                                                                                                                        | M           | SD          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|
| Otroku znam nazorno razložiti, kaj pomeni »korupcija v policiji«.                                                                                                                         | 2,76        | ,943        |
| Zastonj pijača, ki jo sprejme policist v gostinskem lokalu, je korupcija.                                                                                                                 | 2,47        | 1,183       |
| V primeru, da je policist udeleženec pri prometni nesreči, je povsem normalno, da je on tisti, ki odloča, kdo je kriv in kdo ne, saj je le-on tisti, ki najbolje pozna prometne predpise. | <u>3,42</u> | 1,037       |
| Poznam pojem korupcije.                                                                                                                                                                   | 3,26        | ,962        |
| Vem, kaj je korupcija v policiji.                                                                                                                                                         | 3,07        | ,962        |
| <b>Izvedena spremenljivka</b>                                                                                                                                                             | <b>2,99</b> | <b>,539</b> |

Legenda<sup>1</sup>:

M - aritmetična sredina

SD – standardni odklon

M – obrnjena vrednost

V tabeli 1 so prikazane povprečne ocene trditev, ki se nanašajo na hipotezo, da občani vedo, kaj je korupcija v policiji.

**Tabela 2: Občani so bili že priče koruptivnim dejanjem policistov**

| H2                                                                                                                                               | M           | SD          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|
| Bil/a sem priča krivični obravnavi policista, ko je bil prestopnik policistov znanec.                                                            | 1,95        | 1,166       |
| Če poznaš katerega od policistov, ki izvaja kontrolo na mejnih prehodih, lahko mirno prekoračiš pravila prenosa nedovoljenih predmetov čez mejo. | 1,89        | 1,086       |
| Poznam primer, ko so občanu podtaknili dokaz, ker se je zameril določenemu policistu.                                                            | 1,66        | 1,020       |
| Poznam primer, ko se je zapis o prekršku neke osebe na policiji »izgubil«.                                                                       | 1,96        | 1,162       |
| V policiji je prisotna korupcija.                                                                                                                | 3,14        | ,894        |
| Doživel/a sem, da mi je policist v postopku rekel, da zoper mene ne bo ukrepal, če mu v zameno ponudim, npr. denar, predmet.                     | 1,51        | ,992        |
| Bil/a sem priča koruptivnemu dejanju policista.                                                                                                  | 1,78        | 1,136       |
| <b>Izvedena spremenljivka</b>                                                                                                                    | <b>1,99</b> | <b>,672</b> |

V tabeli 2 so prikazane povprečne ocene trditev, ki se nanašajo na hipotezo, da so občani že bili priče koruptivnemu dejanju policistov.

<sup>1</sup> Legenda velja za tabele od 1 - 6.

**Tabela 3: Občani menijo, da korupcija v policiji narašča**

| H3                                                                                                          | M           | SD          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|
| Danes je korupcije v policiji več kot v prejšnjem sistemu.                                                  | 2,54        | 1,023       |
| Policisti vedno pogosteje sodelujejo z različnimi podjetniki in si z njimi delijo dobiček.                  | 2,31        | ,988        |
| Podkupovanje policistov je postalo že vsesplošni hobi večine ljudi, ki kršijo zakone.                       | 2,35        | ,999        |
| Policisti si vedno pogosteje zakone razlagajo v svojo korist.                                               | 2,63        | 1,042       |
| Trgovina z belim blagom narašča, a je redko odkrita, saj pri tem v vedno večji meri sodeluje tudi policija. | 2,55        | ,895        |
| Korupcija v policiji narašča.                                                                               | 2,82        | ,888        |
| <b>Izvedena spremenljivka</b>                                                                               | <b>2,52</b> | <b>,763</b> |

V tabeli 3 so prikazane povprečne ocene trditev, ki se nanašajo na hipotezo, da občani, menijo, da korupcija v policiji narašča.

**Tabela 4: Občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna**

| H4                                                                                                                                | M           | SD          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|
| Policiji ne zaupam.                                                                                                               | 2,49        | 1,015       |
| V primeru pretepa se ne morem obrniti na policijo, saj se bo postavila na stran tistih, od katerih lahko pričakuje osebno korist. | 2,24        | ,952        |
| Policija je državni organ, ki obravnava ljudi enakopravno.                                                                        | <u>2,36</u> | ,976        |
| Na policijo se ne morem obrniti, ker je koruptivna in bi imel/a zaradi prijave lahko probleme.                                    | 2,12        | ,898        |
| Policija je koruptivna, namesto zakonov govorijo denarnice kršiteljev, zato je vsaka prijava kaznivega dejanja brez pomena.       | 2,10        | ,929        |
| Kaznivega dejanja ne bi prijavil/a, zaradi tega ker so policisti koruptivni.                                                      | 2,00        | ,951        |
| <b>Izvedena spremenljivka</b>                                                                                                     | <b>2,20</b> | <b>,683</b> |

V tabeli 4 so prikazane povprečne ocene trditev, ki se nanašajo na hipotezo, da občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna.

**Tabela 5: Občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi nezaupanja v sposobnost policije**

| H5                                                                                                                                                                 | M           | SD          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|
| Mislim, da policija večkrat ni kos problemom, zaradi katerih mora posredovati.                                                                                     | 3,03        | ,860        |
| Mislim, da se teorija in praksa dela policistov povsem razhajata. Policija velikokrat deluje neprofesionalno.                                                      | 2,82        | ,822        |
| V primeru družinskih fizičnih obračunov, bi bilo namesto policije potrebno kontaktirati s psihoterapevti, saj so le-ti bolj usposobljeni za družinsko problematiko | 2,99        | ,849        |
| Policisti so tisti, ki se vedno izpopolnjujejo v svojem znanju, veščinah in spretnostih.                                                                           | <u>2,23</u> | ,922        |
| Zaupam v sposobnost policije.                                                                                                                                      | <u>2,22</u> | ,880        |
| Policiji bi naznanil/a vsako kaznivo dejanje.                                                                                                                      | <u>2,43</u> | ,953        |
| <b>Izvedena spremenljivka</b>                                                                                                                                      | <b>2,62</b> | <b>,517</b> |

V tabeli 5 so prikazane povprečne ocene trditev, ki se nanašajo na hipotezo, da občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi nezaupanja v sposobnost policije.

**Tabela 6: Izvedene spremenljivke posameznih hipotez**

| Hipoteza                                                                                       | M    | SD   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|
| H1 – občani vedo, kaj je korupcija v policiji.                                                 | 2,99 | ,539 |
| H2 – občani so bili že priče koruptivnim dejanjem policistov.                                  | 1,99 | ,672 |
| H3 – občani menijo, da korupcija v policiji narašča.                                           | 2,52 | ,763 |
| H4 – občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna. | 2,20 | ,683 |
| H5 – občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi nezaupanja v sposobnost policije.            | 2,62 | 2,62 |

Tabela 6 prikazuje izvedene spremenljivke posameznih hipotez oziroma povprečno vrednost ocen vseh trditev vezanih na posamezno hipotezo.

**Tabela 7: Korelacija izvedenih spremenljivk posameznih hipotez**

|    | H1    | H2     | H3     | H4     | H5     |
|----|-------|--------|--------|--------|--------|
| H1 | 1     | ,114   | -,084  | -,085  | ,064   |
| H2 | ,114  | 1      | ,492** | ,513** | ,308** |
| H3 | -,084 | ,492** | 1      | ,643** | ,439** |
| H4 | -,085 | ,513** | ,643** | 1      | ,602** |
| H5 | ,064  | ,308** | ,439** | ,602** | 1      |

Legenda:

H – hipoteza

H1 – občani vedo, kaj je korupcija v policiji.

H2 – občani so bili že priče koruptivnim dejanjem policistov.

H3 – občani menijo, da korupcija v policiji narašča.

H4 – občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna.

H5 – občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi nezaupanja v sposobnost policije.

\*\* r je pomemben na ravni  $p=0,01$  (dvosmerni test)

Tabela 7 prikazuje korelacije med izvedenimi spremenljivkami posameznih hipotez, pri čemer je razvidna statistično pomembna in pozitivna korelacija med:

- strinjanjem anketirancev, da so bili že priče koruptivnim dejanjem policistov in njihovim stališčem, da korupcija v policiji narašča;
- strinjanjem anketirancev, da so bili že priče koruptivnim dejanjem policistov in njihovim stališčem, da občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna;
- strinjanjem anketirancev, da so bili že priče koruptivnim dejanjem policistov in njihovim stališčem, da občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi nezaupanja v sposobnost policije;
- stališčem anketirancev, da korupcija v policiji narašča, in njihovim strinjanjem, da občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna;
- stališčem anketirancev, da korupcija v policiji narašča, in njihovim strinjanjem, da občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi nezaupanja v sposobnost policije;
- stališčem anketirancev, da občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna, in njihovim strinjanjem, da občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi nezaupanja v sposobnost policije.

## 7 POTRJEVANJE HIPOTEZ

Na začetku raziskovanja smo postavili pet hipotez. Pri tem smo z rezultati vprašalnika potrdili štiri hipoteze, eno pa ovrgli.

Potrdili smo sledeče hipoteze:

- občani vedo, kaj je korupcija v policiji;
- občani menijo, da korupcija v policiji narašča;
- občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna;
- občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi nezaupanja v sposobnost policije.

Hipoteza, ki je na podlagi rezultatov raziskave nismo mogli potrditi:

- občani so bili že priče koruptivnim dejanjem policistov.

Pričakovano smo potrdili hipotezo »*Občani vedo, kaj je korupcija v policiji*«. Ugotovili smo namreč, da večina občanov pozna pojem korupcije, ve, kaj je korupcija v policiji in bi znala svojim otrokom nazorno razložiti, kaj je korupcija v policiji. Približno polovica občanov se strinja, da je zastoj pijača, ki jo sprejme policist v gostinskem lokalu, lahko korupcija. Tudi naše mnenje je, da je tovrstno dejanje policista lahko koruptivno, saj policist praviloma ne ve, kaj oseba pričakuje od njega za protiuslugo. Takšno vedenje tudi slabo vpliva na ugled policije v javnosti. Velika večina občanov se ne strinja s trditvijo, da je v primeru, če je policist udeležen v prometni nesreči, povsem normalno, da je on tisti, ki odloča, kdo je kriv in kdo ne, saj je le-on tisti, ki najbolje pozna prometne predpise (tabela 1). Rezultati nas niso presenetili, saj je bilo do danes o korupciji veliko govora v sredstvih javnega obveščanja in v medsebojnem komuniciranju med ljudmi. Ravno tako menimo, da so občani v okolju, kjer živijo, vse bolj osveščeni, zaradi česar jim pojem korupcije ni tuj.

Potrdili smo hipotezo »*Občani menijo, da korupcija v policiji narašča*«. Potrdili smo jo z ugotovitvijo, da se večina občanov strinja ali deloma strinja s trditvijo, da korupcija v policiji narašča. Več kot polovica občanov se strinja ali deloma strinja s tem, da si policisti vedno pogosteje razlagajo zakone v svojo korist ter s trditvijo, da trgovina z belim blagom narašča in je redko odkrita, saj naj bi pri tem v vedno večji meri sodelovala tudi policija. Prav tako se malo več kot polovica občanov strinja ali deloma strinja s trditvijo, da je danes korupcije v policiji več kot v prejšnjih sistemih. Manj kot polovica občanov pa se s trditvijo, da policisti vedno pogosteje sodelujejo z različnimi podjetniki in si z njimi delijo dobiček, ter trditvijo, da je podkupovanje policistov postalo že vsesplošni hobi večine ljudi, ki kršijo zakone, nikakor ali deloma ne strinja (tabela 3). Menimo, da je rezultat predvsem odraz tega, da so občani vse bolj osveščeni in kritični do policistov. Občani policiste ne prestando ocenjujejo in od njih pričakujejo, da bodo v vseh postopkih nepristranski, zakoniti in nekoruptivni. Naše mnenje je, da je eden od vzrokov za takšen rezultat tudi to, da občani vedo kaj je korupcija v policiji, kar je potrdil rezultat pri prejšnji hipotezi.

Potrdili smo hipotezo »*Občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna*«. Ugotovili smo namreč, da se dobra petina občanov povsem strinja s trditvijo »*Policiji ne zaupam*«, več kot četrtnina pa se s trditvijo deloma strinja. Dobra tretjina občanov se deloma strinja s trditvijo, da se v primeru pretepa ne morejo obrniti na policijo, saj se bo postavila na stran tistih, od katerih lahko pričakuje osebno korist. Več kot tretjina občanov se deloma ne strinja s trditvijo, da je policija državni organ, ki obravnava ljudi enakopravno. Manj kot tretjina občanov se nikakor ne strinja s trditvijo, da se na policijo ne morejo obrniti, ker je koruptivna in ker bi lahko imeli probleme zaradi prijave. Slabih 6% občanov se s to trditvijo povsem strinja. Manj kot tretjina občanov se nikakor ne strinja s

trditvijo, da je policija koruptivna, da namesto zakonov govorijo denarnice kršiteljev, zaradi česar je vsaka prijava kaznivega dejanja brez pomena, medtem ko se z omenjeno trditvijo povsem strinja slabih 9% občanov. Podobni rezultati so tudi pri trditvi »Kaznivega dejanja ne bi prijavil/a zaradi tega, ker so policisti koruptivni«, s katero se nikakor ne strinja slabih 37% občanov, povsem strinja pa dobrih 8% občanov. Hipoteza je bila potrjena z majhno večino (tabela 4).

Potrdili smo hipotezo »Občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi nezaupanja v sposobnost policije«. Ugotovili smo namreč, da se skoraj tretjina občanov povsem strinja, da policija večkrat ni kos problemom, zaradi katerih mora posredovati, dobrih 44% občanov pa se s tem deloma strinja. Prav tako se skoraj polovica občanov deloma strinja s trditvijo, da se teorija in praksa dela policistov povsem razhajata, policija pa velikokrat deluje neprofesionalno. Velika večina občanov tudi meni, da bi bilo v primeru družinskih fizičnih obračunov namesto s policijo potrebno kontaktirati s psihoterapevti, saj so le-ti bolj usposobljeni za družinsko problematiko. Več anketirancev meni, da so policisti tisti, ki se vedno izpopolnjujejo v svojem znanju, veščinah in spretnostih. Prav tako se skoraj petina občanov s trditvijo »Zaupam v sposobnost policije« povsem strinja, deloma strinja pa skoraj polovica občanov. S trditvijo »Policiji bi naznanil vsako kaznivo dejanje« se povsem strinja dobrih 15% občanov, medtem ko se 17,5% občanov s trditvijo nikakor ne strinja (tabela 5).

Zavrgli pa smo hipotezo »Občani so bili že priče koruptivnim dejanjem policistov«. Na podlagi rezultatov smo namreč ugotovili, da večina občanov še ni bila priča koruptivnemu dejanju policistov. Pri tem pa nas je presenetil rezultat pri trditvi, da je v policiji prisotna korupcija, saj se je približno 40% občanov s trditvijo povsem strinjalo, približno toliko pa se jih je s trditvijo deloma strinjalo. S trditvijo »Doživel/a sem, da mi je policist v postopku rekel, da zoper mene ne bo ukrepal, če mu v zameno ponudim, npr. denar, predmet« se večina občanov nikakor ni strinjala, medtem ko se je približno 10% občanov s trditvijo povsem strinjalo. Tudi s trditvijo »Bil/a sem priča koruptivnemu dejanju policista« se več kot polovica občanov nikakor ne strinja. Z njo pa se povsem strinja približno 15% občanov (tabela 2).

## 8 KORELACIJA IZVEDENIH SPREMENLJIVK HIPOTEZ

Na podlagi izračuna medsebojne korelacije izvedenih spremenljivk posameznih hipotez smo ugotovili, da se tisti anketiranci, ki so bili že priče koruptivnim dejanjem policistov, strinjajo tudi s tem, da korupcija v policiji narašča, da ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna, ter da ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi nezaupanja v sposobnost policije (tabela 7).

V nadaljevanju smo ugotovili, da tisti anketiranci, ki se strinjajo s tem, da korupcija v policiji narašča, tudi ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna oziroma zaradi nezaupanja v sposobnost policije (tabela 7).

Anketiranci, ki se strinjajo s tem, da občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna, se strinjajo tudi s tem, da občani ne prijavljajo kaznivih dejanj zaradi nezaupanja v sposobnost policije (tabela 7).

## 9 OMEJITVE RAZISKAVE

Menimo, da je pri vsem navedenem potrebno upoštevati, da smo raziskavo izvedli v okolju, kjer je slab življenjski standard prebivalcev. Velika lesna, tekstilna in čevljarska podjetja,

katera so zaposlovala večino prebivalcev občine, so v preteklosti propadla ali pa so morala močno skrbeti svojo proizvodnjo. Brez dela je ostalo veliko prebivalcev občine. Pri zaprtju ali prestrukturiranju podjetij so se dogajale tudi nepravilnosti. Občani so pričakovali od policije, da bo ukrepala. Ker pa je bila policija pri tovrstnih nepravilnostih večinoma nemočna ali pa postopki policije niso bili transparentni oziroma vidni, so občani zgubljali zaupanje v policijo. Hkrati pa so bili mnjenja, da je policija povezana s posamezniki, z nelegalnimi posli in posledično s korupcijo.

Na rezultat raziskave so vplivale tudi politične razmere v okolju, kjer smo opravili raziskavo. Namreč, predhodno je bilo tam kar nekaj političnih afer, v katerih so določene politike povezovali s korupcijo. Prav zaradi tega je bilo v okolju veliko govora o korupciji, do katere so bili ljudje zelo netolerantni.

Obenem je na rezultat raziskave lahko vplival tudi javno odmevni primer nezakonitega ravnanja policista Policijske uprave Kranj, ki se je zgodil leto dni prej.

Tudi posamezni primeri, ki so kazali na koruptivnost določenih policistov na območju celotne države, so bili medijsko zelo odmevni. Mnenje, ki si ga je v teh primerih ustvarila celotna slovenska javnost, je prav gotovo vplivalo tudi na oceno in mnenje občanov, kjer smo opravili raziskavo. Pogostokrat namreč ljudje hitro, brez posebnih argumentov, sklepajo, da v določenem kraju ni nič drugače kot povsod drugje.

## 10 ZAKLJUČEK

Korupcija je prisotna in zakoreninjena v naši družbi. Ravno tako je prisotna tudi v policiji. Menimo, da je zaradi svoje prikritosti zelo težko dokazljiva. Eden od vzrokov za njeno prikritost je tudi prisotnost kodeksa molčečnosti oziroma tako imenovana »modra zavesa«, ki pomeni škodljivo oziroma lažno solidarnost med policisti (Šumi, Koporec, Razinger, 2007).

Zelo pomemben vpliv na razraščanje korupcije v policiji ima tudi okolje. Če je javnost v okolju, kjer prihaja do korupcije, tolerantna do tega in se ji zdi to nekaj povsem normalnega in samoumevnega, bo korupcija postala del našega vsakdana. Okolje, kjer prevladuje toleranten odnos do korupcije in se korupcijo obravnava kot normalno sestavino odnosa državljan - država, je zelo vzpodbudno za razrast korupcije v policiji (Tratnik-Volasko, 2000).

Zavedati se moramo, da občani policiste v okolju, kjer delajo, neprestano opazujejo pri njihovem delu, jih ocenjujejo, so kritični do njihovega dela in vidijo njihovo še tako majhno negativno dejanje. Policisti so torej pri svojem delu vseskozi na očeh javnosti, česar pa se običajno sploh ne zavedajo. Ravno tako zunanje okolje od policistov pričakuje nadpovprečno stopnjo integritete in odpornost do korupcije (Protikorupcijski program v policiji, 2002).

Z raziskavo, ki smo jo opravili med občani na območju občine Tržič, smo ugotovili, da večina občanov ve, kaj je korupcija v policiji. Prav tako večina občanov meni, da korupcija v policiji narašča. Ugotovili pa smo tudi, da večina občanov ne prijavlja kaznivih dejanj zaradi tega, ker meni, da je policija koruptivna oziroma ne zaupajo v njeno sposobnost.

S korelacijo med izvedenimi spremenljivkami posameznih hipotez smo ugotovili pozitivno povezanost med posameznimi hipotezami. Ugotovili smo, da občani občine Tržič, ki so bili že priče koruptivnim dejanjem policistov, menijo, da korupcija v policiji narašča in ne prijavljajo kaznivih dejanj policiji, ker menijo, da je policija koruptivna ter ker ne zaupajo v njeno sposobnost

policije. Ravno tako občani, ki menijo, da korupcija v policiji narašča, ne prijavljajo kaznivih dejanj policiji, ker menijo, da je policija koruptivna in ker ne zaupajo v sposobnost policije. Ugotovili smo tudi, da občani, ki ne prijavljajo kaznivih dejanj policiji zaradi tega, ker menijo, da je policija koruptivna, ne prijavljajo kaznivih dejanj tudi zaradi nezaupanja v sposobnost policije.

Policisti morajo pri svojem delu sodelovati z občani, jih obravnavati enako, ter si pridobiti njihovo zaupanje. Le tako bodo lahko povečali pripravljenost občanov, da bodo prijavljali kazniva dejanja. Policija, ki pri svojem delu ne sodeluje z državljani, namreč ne more biti učinkovita in uspešna (Protikorupcijski program v policiji, 2002).

Z raziskavo smo torej ugotovili, da občani občine Tržič menijo, da je korupcija v policiji prisotna. Kljub temu, da rezultatov ne moremo posploševati na celotno slovensko policijo in kljub navedenim omejitvam raziskave, je ugotovljeno pomemben signal za odgovorne osebe v policiji.

## 11 LITERATURA

1. Holloway, B. (2002). *Police corruption*. Članek je dobljen 02.01.2007 na [http://www.iejs.com/policinsg/police\\_corruption.htm](http://www.iejs.com/policinsg/police_corruption.htm).
2. Kampanakis, J. (2003). Policijska organizacijska (sub)kultura in integriteta policistov. Urednik Milan Pagon in ostali. *Etika, integriteta in človekove pravice z vidika policijske dejavnosti*. 2003, Ljubljana, Visoka policijsko-varnostna šola.
3. Pavlin, A. (2007). Percepcija prebivalcev o korupciji v policiji in njihova pripravljenost prijavljati kazniva. Diplomsko delo visokošolskega študija, Ljubljana, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede.
4. Pagon, M. (2000). Policijska etika kot zvrst uporabne etike. *Varstvoslovje*, 2 (2), 158 – 167.
5. Pagon, M., Lobnikar, B. (2001). Korupcija v policiji: opredelitev in njeno upravljanje. Urednik Grega Dešman. *Korupcija kot realnost današnjega časa*. 2001, Ljubljana, Ministrstvo za notranje zadeve.
6. *Protikorupcijski program v policiji*. (2002). Ljubljana, MNZ, Policija.
7. Šumi, R., Koporec, A., Razinger, D. (2007). Model krepitev integritete policistov. Urednik Branko Lobnikar. *Osmi slovenski dnevi varstvoslovja*. Bled, 30.5-1.6.2007, Ljubljana, Fakulteta za varnostne vede.
8. Tratnik Volasko, M. (2000). Korupcija v policiji, strokovni članek. *Varstvoslovje*, letnik 2/št.2 (177-186), MNZ RS, Visoka policijsko-varnostna šola.

### O avtorjih:

**Andrej Pavlin**, dipl. varstvoslovec, zaposlen na PU Kranj, magistrski študent na Fakulteti za varnostne vede v Ljubljani, e-mail: [pavlinandrej@gmail.com](mailto:pavlinandrej@gmail.com)

**Asist. Robert Šumi**, univ.dipl. varstvoslovec, zaposlen v Sektorju za nadzor generalne policijske uprave, asistent na organizacijsko kadrovskem področju na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, magistrski študent menedžmenta človeških virov na Fakulteti za družbene vede, e-mail: [robert.sumi@fdv.uni-lj.si](mailto:robert.sumi@fdv.uni-lj.si)